

رایحه تعالی؛ مدرسه تقوا

چله‌گیری معنایش این نیست که انسان از جامعه جدا بشود، دست از کسب و کار و تحصیل بکشد و منزوی بشود و به خیال اربعین به جایی برسد...

چله‌گیری معنایش این نیست که انسان از جامعه جدا بشود، دست از کسب و کار و تحصیل بکشد و منزوی بشود و به خیال اربعین به جایی برسد!

چله‌گیری آن است که انسان 40 روز مواظب قلب و مجاری ادراکی و تحریکی خود باشد. نه برخلاف رضای حق چیزی ببیند و نه بر خلاف رضای حق انگیزه‌ای داشته باشد! اگر بتواند این دو بخش اندیشه و انگیزه خود را رام بکند در ظرف 40 روز، بسیاری از مسائل برای او حل می‌شود.

دین چند راه به ما نشان داده برای عالم شدن. یک راه آسان معروف حوزه و دانشگاه است. کسی می‌آید درس می‌خواند؛ 30 سال، 40 سال، کمتر و بیشتر؛ به مقام علمی می‌رسد، حالا یا در حوزه یا در دانشگاه. این راه سختی نیست؛ به دلیل اینکه صدها نفر آمدند و هزارها نفر به دانشگاه می‌روند؛ بالاخره در رشته خودشان زحمت می‌کشند.

این خیلی سخت نیست! یعنی آدم 40 سال زحمت بکشد، یک فقیه کامل بشود یا چند سال زحمت بکشد، یک استاد خوبی در دانشگاه بشود. این در عین حال که خوب است، سخت نیست! این راهی است که از بیرون آدم علم یاد می‌گیرد. یک راه درونی هم دارد که دین به ما آموخت و جزو رهاورد انبیاست؛ اینها «#مانعَةُ الْخُلُوْءِند، نه «#مانعَةُ الْجَمْعِ!

درونی این است که انسان نه بیراهه برود، نه راه کسی را ببندد؛ نه دین بخرد و نه دین فروشی کند! آدم عاقل خودش می‌داند چه کار می‌کند چه حرفی می‌زند. فرمودند: **إِنْ تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا**. در آیه 29 سوره مبارکه انفال فرمود: اگر شما با تقوا باشید، خیلی از مطالب است که از درون شما می‌جوشد. این همه علمایی که حرف جدید آوردند، اینها که از دیگری یاد نگرفتند! اگر تمام درس و بحث‌ها و علوم، استفاده از استاد و کتاب باشد که دیگر علم ترقی نمی‌کند. بخشی را انسان از اساتید و کتاب‌ها استفاده می‌کند، بخشی هم از درون می‌جوشد. این جوشش علم از درون، براساس **إِنْ تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا** است، براساس **إِتْقُوا اللَّهَ وَ يُعَلِّمَكُمُ اللَّهَ** است.

آنچه در آیه 282 سوره مبارکه بقره است، **إِتْقُوا اللَّهَ وَ يُعَلِّمَكُمُ اللَّهَ** این است که به صورت شرّ و جزا نیست! اما آنی که در سوره مبارکه انفال است، خیلی پرمحتواست: **إِنْ تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا**. آدم، فارق بین حقّ و باطل، صدق و کذب، خیر و شر، سعادت و شقاوت، حَسَن و قبیح باشد؛ این عالی‌ترین کمال اوست. فرمود: این در مدرسه تقوا به دست می‌آید؛ نه در حوزه گیرتان می‌آید، نه در دانشگاه! اگر اهل تقوا بودید، چه در حوزه، چه در دانشگاه، این نصیب‌تان می‌شود؛ **إِنْ تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا**.

در هر زمانی و هر زمینی این راه را برای ما باز کردند... البته برکاتی که در شب نصیب انسان می‌شود، در روز نمی‌شود. در قرآن کریم فرمود: **شَبَّ رَا دَرِيَابِيْد. اِنْ لَكَ فِى التَّهَارِ سَبْحًا طَوِيْلًا (1)**. درس است، بحث است، گفتن است، شنیدن است، دیدار است، مصاحبه است، مناظره است؛ با یک کثرت همراهید. اما «#**اِنْ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِىَ اَشْدُّ وَطَنًا وَّ اَقْوَمُ قِيْلًا (2)**. شب یک نشئه‌ای دارد، یک حساب و کتابی دارد؛ شب کجا، روز کجا! فرمود: روز کار فراوانی دارید؛ می‌گویید، می‌شنوید، می‌خوانید، می‌خورید؛ این کارهای روزتان است. به وجود مبارک پیامبر(ص) فرمود: **رَوْزِ كَارِهَائِى فِرَاوَانِى دَارِى، شَبِّ رَا دَرِيَاب!** «#**اِنْ لَكَ فِى التَّهَارِ سَبْحًا طَوِيْلًا (3)** اما «#**اِنْ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِىَ اَشْدُّ**. هرکس به جایی رسید، از شب زنده‌داری به جایی رسید. **اِنْ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِىَ اَشْدُّ وَطَنًا وَّ اَقْوَمُ قِيْلًا**.

پانوشته‌ها:

(1) مژمل / 7، (2) مژمل / 6

آیت‌الله عبدالله جوادی آملی